

Cercetare empirică privind dinamica raportării nonfinanciare – o abordare transversală

Oana Caraiman

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI
Facultatea: Contabilitate și Informatică de Gestiune
Program masterat: Contabilitate, Control și Expertiză
Coordonator: Conf. univ. dr. Mirela Nichita

Rezumat: Scopul acestui studiu este de a identifica tendințele și abordările actuale privind modul de aplicare al rapoartelor nefinanciare ale companiilor listate la Bursa de Valori din București, literatura de specialitate și comentarii asupra rezultatelor obținute precum și determinarea utilității acestor rapoarte. Raportarea nefinanciară este un subiect relativ nou în practica de afaceri și este încă insuficient explorat din cauza instrumentelor sale care se află în curs de dezvoltare. Obiectivul acestei lucrări este de a arăta gradul de respectare al conformității rapoartelor de sustenabilitate în conformitate cu principiile raportării nefinanciare, al gradului de conformitate cu cerințele GRI (Global Reporting Initiative), determinarea măsurii în care companiile respectă obiectivele privind dezvoltarea durabilă a României conform Agendei 2030 și modul în care companiile au dezvoltat cele 17 obiective de dezvoltare durabilă (ODD) în rapoartele lor nefinanciare. Studiul demonstrează tendința crescătoare a companiilor de a publica rapoarte de sustenabilitate conforme cu cadrul GRI și ODD în fiecare an.

Cuvinte-cheie: sustenabilitate, obiective de dezvoltare durabilă, GRI, raportare nefinanciară, analiză de conținut

1. Introducere

În ultimele decenii, preocuparea pentru problemele de sustenabilitate și impactul activității economice asupra mediului înconjurător și a societății a crescut semnificativ. În acest context, rapoartele nefinanciare au devenit din ce în ce mai importante pentru a evalua și comunica performanțele unei companii în ceea ce privește aspectele sociale, de mediu și de guvernare. Companiile utilizează resursele (naturale și umane) din mediul înconjurător pentru a-și desfășura activitatea. În acest proces, aceste companii epuizează resursele disponibile și au un impact asupra mediului în care își desfășoară activitatea. La nivel mondial, conceptul de responsabilitate socială a întreprinderilor a început o dată cu conștientizarea faptului că întreprinderile ar trebui să fie responsabile pentru impactul lor asupra mediului înconjurător.

În ultimii ani, un număr tot mai mare de companii furnizează informații despre activitățile lor nefinanciare prin adoptarea practicilor de raportare nonfinanciară (eng. non-financial reporting -NFR) (KPMG, 2020; Dumay et al., 2016; De Villiers & Alexander, 2014). Această tendință pozitivă se datorează examinării tot mai atente a părților interesate cu privire la comportamentul social și de mediu al companiilor, precum și tendinței tot mai accentuate de a impune obligații legislative de a publica rapoarte nefinanciare (Michelon et al., 2015). Un studiu recent realizat de Ernst and Young (2017) a evidențiat importanța majoră a acestor informații pentru utilizatori și a arătat că 68% dintre investitori au recunoscut că utilizează astfel de rapoarte pentru a lua decizii de investiții.

Scopul acestui studiu este de a examina dacă organizațiile din România cotate la Bursa de Valori din București sunt orientate să publice rapoarte de sustenabilitate și dacă respectă obiectivele de dezvoltare durabilă conform Agendei 2030.

Lucrarea este structurată după cum urmează: după prima parte de introducere, în a doua secțiune este revizuită literatura de specialitate, în a treia secțiune se prezintă metodologia cercetării, urmată de a patra secțiune unde se analizează elemente de conținut ale rapoartelor de sustenabilitate, elementele GRI (Global Reporting Initiative) și conformitatea rapoartelor de sustenabilitate cu indicatorii Obiectivelor de Dezvoltare Durabilă (ODD). Ultima secțiune cuprinde concluziile și limitele acestui studiu, precum și direcțiile de cercetare viitoare.

2. Recenzia literaturii de specialitate

Conceptul de sustenabilitate a primit prima recunoaștere internațională semnificativă în anul 1972, cu ocazia Conferinței Organizației Națiunilor Unite (ONU) privind Mediul Uman, care a avut loc la Stockholm. Termenul nu a fost menționat în mod explicit, dar, cu toate acestea, comunitatea internațională a fost de acord cu conceptul de sustenabilitate, deoarece au înțeles atunci că atât dezvoltarea, cât și mediul, abordate până atunci ca probleme separate, ar putea fi gestionate în mod benefic pentru ambele părți. Termenul a primit o atenție sporită în 1987, în cadrul raportului Organizației Națiunilor Unite, „Viitorul nostru comun”, cunoscut sub numele de Raportul Brundtland, care a inclus ceea ce este considerată definiția clasică a dezvoltării durabile, și anume că este acea dezvoltare care „satisface nevoile prezentului fără a compromite capacitatea generațiilor viitoare de a-și satisface propriile nevoi” (World Commission on Environment and Development, 1987). Cu alte cuvinte, obiectivul este îmbunătățirea calității vieții pentru toată lumea în prezent, dar și pentru generațiile viitoare.

Conceptul de sustenabilitate a stat la baza Conferinței Națiunilor Unite pentru Mediu și Dezvoltare, care a avut loc la Rio de Janeiro în 1992. Summit-ul a marcat prima încercare internațională de a elabora planuri de acțiune și strategii pentru a trece la un model de dezvoltare mai durabil. La summit au participat peste 100 de șefi de stat și reprezentanți ai 178 de guverne naționale, precum și reprezentanți ai societății civile. Dezvoltarea durabilă a fost considerată a fi soluția la problemele de degradare a mediului, discutate în lucrarea „Viitorul nostru comun”.

Așteptările consumatorilor și cererile de companii „curate și ecologice” au condus la o serie de criterii de referință, cum ar fi principiile Sullivan, Pactul global al ONU și orientările Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE) privind întreprinderile multinaționale.

La sfârșitul anilor '90 a apărut raportarea de tip „triple bottom line” (TBL), care a devenit o abordare majoră în ceea ce privește publicarea de informații nefinanciare, fiind cel mai frecvent aleasă de către companiile care raportează conform cadrul GRI (Robins, 2006). Astfel, s-a constatat că includerea informațiilor nefinanciare în rapoartele companiilor contribuie în mare măsură la transparența informațiilor și, prin urmare, este o chestiune de mare importanță în economiile din întreaga lume (De Villiers & Maroun, 2017; Lu et al, 2014). În consecință, toți membrii UE au adoptat gradual Directiva privind raportarea nefinanciară 2014/95/UE, raportând informații despre mediu, probleme legate de drepturile omului, combaterea corupției și a mitei, diversitatea în consiliul de administrație și probleme ce implică angajații, cum ar fi salarizarea și drepturile angajaților. Cerințele specifice și detaliile de raportare din fiecare dintre aceste categorii sunt determinate de politicile naționale individuale.

Performanțele unei companii din România sunt reflectate doar în situațiile financiare anuale prin informații economico-financiare, nu și prin informații sociale și de mediu, dar acest lucru se așteaptă să fie schimbat în sistemul de raportare financiară din România în viitorul apropiat (Ministerul de Finanțe, Ordinul nr. 3781/2019), iar informațiile nefinanciare sunt

prezentate opțional în notele explicative ce însoțesc situațiile financiare ale entităților mici, mijlocii și mari (Gîju et al., 2012).

Organizațiile care raportează informații nefinanciare se confruntă cu multe provocări din cauza lipsei unui cadru clar privind publicarea rapoartelor (Carmo & Ribeiro, 2021). Cercetările au arătat atât efecte pozitive, cât și negative ale acestor raportări. Pe baza cercetărilor academice disponibile, am găsit argumente pozitive (Ioannou & Serafeim, 2019; Hąbek & Wolniak, 2013) și negative (Christensen et al. 2021; Belkhir et al. 2017) pentru reglementarea obligatorie și voluntară, asupra organizației și asupra părților interesate. Un alt exemplu elocvent este studiul publicat de Chen et al. în 2018, studiu în care au fost constatate efectele pozitive în ceea ce privește poluarea apei și a aerului atunci când raportarea este obligatorie, pe când alții nu au constatat nici o diferență în ceea ce privește reducerea emisiilor de carbon atunci când raportarea acestor emisii este obligatorie (Matisoff, 2013) sau voluntară (Belkhir et al. 2017).

În ciuda faptului că părerile sunt încă împărțite cu privire la utilitatea dezvăluirii informațiilor nefinanciare, multe organizații promovează calitatea și utilitatea NFR, cum ar fi Global Reporting Initiative (GRI), Organizația Națiunilor Unite (ONU), Organizația Internațională pentru Standardizare (ISO), World Business Council for Sustainable Development (WBCSD), Organizația Internațională a Muncii (OIM) și International Integrated Reporting Council (IIRC). Aceste organizații promovează rapoartele de sustenabilitate, deoarece prin aceste rapoarte crește transparența și fiabilitatea informațiilor nefinanciare (Torelli et al., 2020; Tukur et al., 2019), iar în acest sens mediul este considerat o problemă de interes mondial (Samosir et al., 2020) și din acest motiv și în literatura de specialitate se promovează ideea ca această raportare să devină obligatorie (Venturelli et al., 2017).

3. Metodologia cercetării

În această lucrare, vom efectua o analiză cuprinzătoare a rapoartelor anuale, a rapoartelor de sustenabilitate și a altor publicații relevante ale companiilor cu privire la sustenabilitate; vom analiza, de asemenea, contribuția practicilor de raportare nefinanciară la publicarea GRI și ODD a companiilor cotate la Bursa de Valori din București.

Eșantionul studiului a inclus 84 de societăți care la 18 februarie 2024 erau listate la Bursa de Valori București, dar în scopul analizei au fost luate în considerare cele mai bine cotate zece companii din cele zece sectoare de activitate care până la data studiului își publicaseră informațiile nefinanciare pentru anul 2022 (Tabelul 1). Am efectuat două tipuri de analize: una statistic-descriptivă și una inferențială. Cea dintâi se bazează pe analiza de conținut a informațiilor nefinanciare publicate de companii, mai precis, au fost analizate rapoartele de sustenabilitate.

Tabel 1. Companiile analizate și sectorul de activitate

Nr. crt.	Nume	Sector	Nr. crt.	Nume	Sector
1.	Hidroelectrică S.A.	Energie	6.	Med Life S.A.	Medical
2.	S.N.T.G.N. Transgaz S.A.	Transport	7.	Digi Communications N.V.	IT
3.	Chimcomplex Borzești S.A. Onești	Industrial	8.	Sphera Franchise Group S.A.	HoReCa
4.	Banca Transilvania S.A.	Bancar	9.	Bursa De Valori București S.A.	Bursa
5.	One United Properties S.A.	Imobiliar	10.	Transilvania Broker De Asigurare S.A.	Asigurări

Sursa: prelucrare proprie

Pentru a colecta informații privind obiectivele de sustenabilitate legate de cele zece companii selectate, au fost analizate 32 de rapoarte care au însumat 1822 de pagini publicate pentru perioada 2018-2022. Detaliile privind lista rapoartelor incluse în eșantion sunt prezentate în Anexa A. Analiza de conținut a fost efectuată manual pentru a înțelege diferențele și pentru a interpreta pe ani conținutul informațiilor raportate. În acest studiu, rapoartele de sustenabilitate se vor analiza din punct de vedere al conținutului, al conformității rapoartelor de sustenabilitate cu principiile raportării nefinanciare și al gradului de conformitate cu cerințele GRI, cu scopul de a determina dacă companiile respectă obiectivele privind dezvoltarea durabilă a României conform Agendei 2030 și modul în care companiile au dezvoltat cele 17 ODD în rapoartele lor nefinanciare.

4. Rezultatele cercetării

4.1. Rezultatele obținute din punct de vedere al conținutului

În urma analizei tipurilor de rapoarte conform Anexei A și Figurilor 1 și 2, putem observa structura acestora și numărul de pagini dedicate subiectului, rezultând din totalul de 32 de rapoarte incluse în eșantion pentru perioada 2018-2022 că cea mai mare pondere, din punctul de vedere al tipului de raport, a fost raportul de sustenabilitate, respectiv raportul anual de sustenabilitate (69%, 1572 de pagini, 22 de rapoarte), diferența de 31%, reprezentând 250 pagini din 10 rapoarte, fiind prezentată astfel: informațiile nefinanciare s-au aflat în rapoarte sub denumirea de Declarație nefinanciară (3%, 1 raport de 30 pagini), Raportul administratorilor (6%, 2 rapoarte de 76 de pagini), Raportul consiliului de administrație (3%, 1 raport de 6 pagini), Mediu și responsabilitate socială (3%, 1 raport de 69 de pagini) sau integrate în Raportul anual ori în anexele acestuia (16%, 5 rapoarte de 69 pagini).

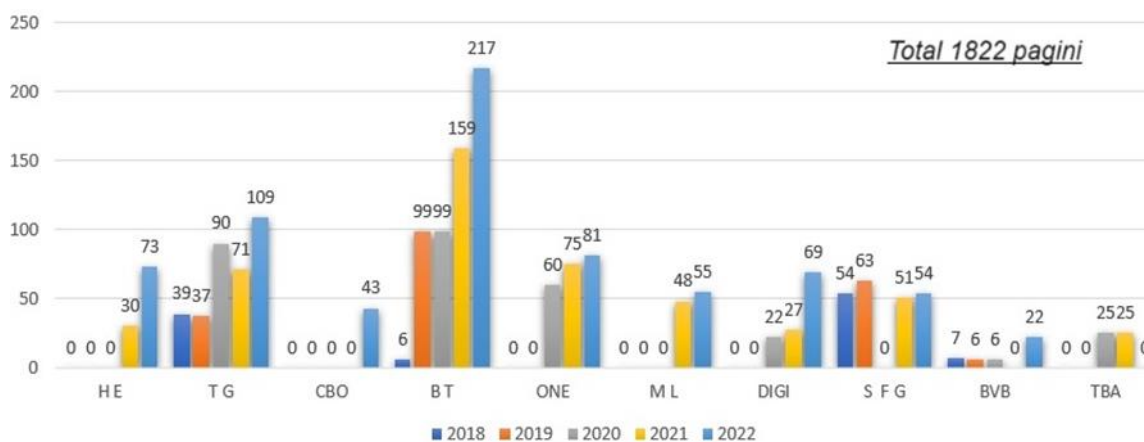

Figura 1. Graficul privind numărul de pagini analizate publicate pentru perioada 2018-2022.

Sursa: prelucrare proprie

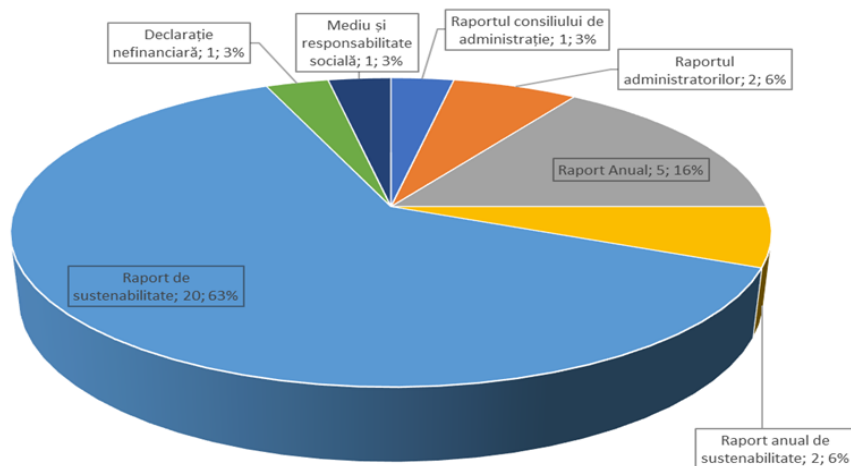

Figura 2. Tipurile de rapoarte analizate publicate pentru perioada 2018-2022.
Sursa: prelucrare proprie

În urma analizei mai detaliate am putut observa următoarele:

- Locul 1 este ocupat de compania Transilvania Bank, care se află în fruntea clasamentului cu 580 de pagini cuprinse în patru rapoarte de sustenabilitate și un raport al Consiliului de Administrație;
- Locul 2 este ocupat de S.N.T.G.N. Transgaz S.A. cu 346 de pagini provenind tot din cinci rapoarte (trei rapoarte de sustenabilitate și două Rapoarte ale Administratorilor);
- Pozițiile 3 și 4 sunt ocupate de către companiile Sphera Franchise Group și One United Properties cu un număr de 222 și 216 pagini, din trei și respectiv patru rapoarte.
- Companiile Digi Communications N.V., Med Life S.A. și Hidroelectrica S.A. sunt poziționate la mijlocul clasamentului pe locurile 5, 6 și 7, cu 118 pagini pentru Digi Communication N.V. rezultate din trei rapoarte, Med Life S.A. și Hidroelectrica S.A. cu același număr de pagini (103), ambele rezultate din două rapoarte;
- Transilvania Broker de Asigurare S.A. se află pe locul 8 în clasament cu un număr de 50 de pagini rezultate din două rapoarte de sustenabilitate;
- La capătul inferior locul 9 este ocupat de către Chimcomplex Borzești S.A. Onești cu un număr de 43 de pagini rezultate din singurul raport de sustenabilitate publicat în anul 2022;
- Ultima poziție în clasament este ocupată de Bursa De Valori București S.A. cu doar 41 de pagini cuprinse în trei rapoarte.

În ceea ce privește cadrele aplicate de companii pentru raportarea informațiilor nefinanciare privind sustenabilitatea s-a observat că în anul 2022, 9 din 10 companii analizate au menționat că au întocmit rapoarte de sustenabilitate și nefinanciare în conformitate cu standardele Global Reporting Initiative (GRI) și cu prevederile Directivei 2014/95/UE, care se referă la prezentarea informațiilor nefinanciare.

4.2. Rezultatele obținute din punct de vedere al conformității rapoartelor de sustenabilitate în conformitate cu principiile raportării nefinanciare

Analiza a fost executată conform modelului publicat de către Marinescu (2020a) în conformitate cu metodologia aplicată în studiul lui Grougiou et al. (2014). Modelul folosit a fost bazat pe scoruri de la 1 (minim) la 5 (maxim). Criteriile pe care companiile trebuie să le îndeplinească pentru a obține scorul 5 sunt să publice cel puțin un raport de sustenabilitate în ultimi 2 ani analizați și să respecte în totalitate cele 6 principii:

- Să publice informații semnificative;
- Să publice informații corecte și ușor de înțeles;
- Să publice informații cuprinzătoare, dar concise;
- Să publice informații strategice;
- Să publice informații orientate către părțile interesate;
- Să publice informații coerente.

Tabel 2. Scorurile obținute în urma analizei de conținut

Companii	Publicarea de informații semnificative	Informații corecte și ușor de înțeles	Informații cuprinzătoare
Hidroelectrica S.A.	5	4	3
S.N.T.G.N. Transgaz S.A.	5	4	4
Chimcomplex Borzești S.A. Onești	5	4	4
Banca Transilvania S.A.	5	5	4
One United Properties S.A.	5	5	4
Med Life S.A.	5	5	4
Digi Communications N.V.	5	4	4
Sphera Franchise Group S.A.	5	4	4
Bursa de Valori București S.A.	5	4	3
Transilvania Broker de Asigurare S.A.	5	4	3

Sursa: prelucrare proprie

Tabel 3. Scorurile obținute în urma analizei de conținut

Companii	Să publice informații strategice	Informații orientate către părțile interesate	Să publice informații coerente
Hidroelectrica S.A.	5	4	4
S.N.T.G.N. Transgaz S.A.	5	4	5
Chimcomplex Borzești S.A. Onești	5	4	4
Banca Transilvania S.A.	5	4	5
One United Properties S.A.	5	4	5
Med Life S.A.	5	4	4
Digi Communications N.V.	5	4	4
Sphera Franchise Group S.A.	5	4	4
Bursa de Valori București S.A.	4	3	4
Transilvania Broker de Asigurare S.A.	4	3	4

Sursa: prelucrare proprie

În tabelele 2 și 3 se pot observa atât conformitatea, cât și gradul de uniformitate cu cele 6 principii privind raportarea nefinanciară. În urma interpretării analizei putem observa următoarele:

- Criteriul numărul 1, „publicarea de informații semnificative”: toate companiile au obținut scorul maxim, ceea ce semnifică că toate companiile analizate au prezentat informații complete în ceea ce privește modelul de afacere, interese, așteptările părților interesate etc;

- Criteriul numărul 2, „informații corecte și ușor de înțeles”: scorul pentru șapte companii este 4, iar scorul 5 a fost obținut de către trei companii, și anume: Banca Transilvania S.A., One United Properties S.A. și MedLife S.A., acest criteriu arătând că datele disponibile au fost fiabile și transparente.
- Criteriul numărul 3, „informații cuprinzătoare”, a analizat modul de prezentare a informațiilor cu privire la mediu, social, respectarea drepturilor omului, combaterea corupției și dării de mită; companiile analizate au fost punctate în funcție de rezultatele din ultimii doi ani analizați (dacă a fost posibil) pentru a observa dacă au fost respectate previziunile. Aici companiile nu au fost notate cu scorul maxim, deoarece mereu trebuie optimizat criteriul până la eliminarea în totalitate a acestor vulnerabilități; companiile cu scorul 4 au fost în număr de șapte, iar companiile Hidroelectrica S.A., Bursa de Valori București S.A. și Transilvania Broker de Asigurare S.A. au obținut scorul 3, deoarece informațiile prezentate nu au fost la fel de complete și cuprinzătoare ca cele menționate de celelalte companii analizate.
- Criteriul numărul 4, „informații strategice”, a urmărit dacă companiile analizate au fost orientate spre dezvoltarea durabilă și economia verde; astfel, opt companii au obținut scorul 5, iar două companii au obținut scorul 4 (4 spre 5 în urma analizei).
- Criteriul numărul 5, „informații orientate către părțile interesate”, a interpretat capacitatea companiilor de a publica informații semnificative cu privire la relația cu terți; în urma analizei au rezultat două companii cu scorul 3, și anume: Bursa de Valori București S.A. și Transilvania Broker de Asigurare S.A., iar restul companiilor a obținut scorul 4.
- Criteriul numărul 6, „informații coerente” se rezumă la capacitatea companiilor de a identifica relația dintre modelul de afaceri și aspectele referitoare la corupție și dare de mită. Punctajul cel mai mare l-au obținut S.N.T.G.N. Transgaz S.A., Banca Transilvania S.A. și One United Properties, celelalte companii având scorul de 4.

Mai jos am reprezentat printr-o figură nivelul de conformitate cu principiile raportării nefinanciare, în care au fost menționate și realizările companiilor privind sustenabilitatea. Pentru fiecare companie am calculat totalul scorurilor din tabelele 2 și 3, scorurile fiind exprimate în valori procentuale, astfel:

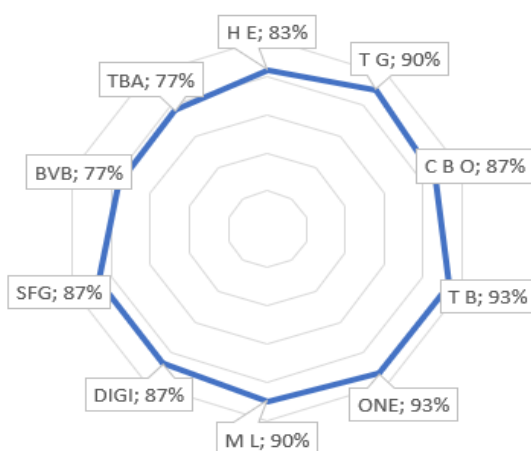

Figura 3. Scorurile obținute exprimate în valori procentuale.

Sursa: prelucrare proprie

După cum putem observa în analiza efectuată, rezultatele coincid cu cele ale marilor companii care analizează indicatorii de sustenabilitate, astfel:

➤ *Banca Transilvania S.A.*

Cu un scor de 93%, ocupă locul 1 în clasament alături de One United Properties; acestea au prezentat cel mai mare grad de conformitate cu „Ghidul privind raportarea informațiilor nefinanciare”, dar și cu politicile GRI (Global Reporting Initiative), conform rapoartelor de sustenabilitate publicate.

Rapoartele de sustenabilitate ale Băncii Transilvania au fost evaluate și de alte companii de analiză și au obținut diferite distincții. Spre exemplu, pentru raportul din anul 2022, în care a lansat prima emisiune de obligațiuni cu o etichetă de tip ESG, cu o componentă de social (minim 50%) și o componentă verde, aceasta a primit Gold Recognition (93 puncte) în 2023 din partea România CST Index 2023; Banca Transilvania S.A. a obținut, de asemenea, un scor de 17 (risc scăzut ESG – rezultatul unei evaluări bazate pe trei piloni: mediu, social și guvernantă), situându-se astfel pe locul 135 dintr-un total de 988 de bănci la nivel mondial, conform evaluării de către Sustainalytics; Refinitiv a evaluat Banca Transilvania S.A. care a obținut un scor de 83/100, rezultând astfel poziționarea acesteia pe locul 46 dintr-un total de 1105 de bănci evaluate la nivel mondial, unde a arătat că are un grad ridicat de transparență în raportarea publică a materialelor din sfera sustenabilității. Printre altele, a primit și recunoașterea Most GHG Mitigated în Europa Centrală, din partea International Finance Corporation (IFC), pentru contribuția adusă prin acordarea finanțărilor verzi companiilor din România, la reducerea impactului emisiilor de gaz cu efect de seră (conform publicațiilor pe site-ul Transilvania Bank).

➤ *One United Properties S.A.*

Sustainalytics a evaluat această companie; în baza evaluării, compania a obținut un scor de 18.4, care reprezintă un risc scăzut ESG, fiind clasată pe poziția 3508 din 15909 companii la nivel mondial.

Azores Sustainability & CSR Services (2023) a evaluat meticolos raportul de sustenabilitate din anul 2022 al companiei One United Properties, în baza căruia compania a câștigat Silver Recognition, cu un scor impresionant de 82 de puncte. Totodată, în anul 2022, One United Properties a făcut un pas important, măsurându-și pentru prima dată amprenta de carbon, semnalând astfel angajamentul față de o monitorizare anuală riguroasă și eforturile de reducere a impactului asupra mediului.

➤ *S.N.T.G.N. Transgaz S.A. și Med Life S.A.*

Ambele cu un scor de 90% ocupă locul al doilea în clasament. S.N.T.G.N. Transgaz S.A. conform Bursei de Valori București S.A Research Group a obținut un scor de 27.6 (risc mediu ESG).

Med Life S.A. nu a fost evaluată de marile companii de analiză dar, prin echipa sa de cercetare înființată în 2020, a realizat din fonduri proprii numeroase studii cu privire la evoluția COVID-19 pe teritoriul României, imunizarea naturală a populației, evoluția în dinamică a anticorpilor împotriva virusului SARS-CoV-2, gradul de imunizare postvaccinare, originea virusului care circulă pe teritoriul României, precum și cu privire la modalitatea de transmitere sau prezența altor tulpini.

➤ *Sphera Franchise Group S.A., Digi Communications N.V. și Chimcomplex Borzești S.A. Onești*

Se poziționează pe locul al treilea în clasament cu un procent de 87%. Chimcomplex Borzești S.A. Onești a publicat în 2022 primul raport de sustenabilitate, iar având în vedere său

domeniul de activitate, analiza cea mai importantă pe care Chimcomplex Borzești a făcut-o a fost calculul emisiilor de gaze cu efect de seră (GES), unde au raportat că intensitatea emisiilor de GES a fost de 1,007 tone CO₂/mii euro față 1,286 tone CO₂/mii euro în anul 2021.

➤ *Hidroelectrica S.A.*

Ocupă poziția a patra, cu un procent de 83%; compania a publicat primul raport de sustenabilitate în 2022, iar conform acestuia Hidroelectrica S.A. a atins toate criteriile, dar informațiile nu au fost cuprinzătoare.

➤ *Transilvania Broker de Asigurare S.A. și Bursa de Valori București S.A.*

Companiile au obținut un rezultat de 77% deoarece informațiile au fost insuficiente și prezentate succint.

4.3. Rezultatele analizei din punct de vedere al gradului de conformitate cu cerințele GRI

Conformitatea a fost măsurată pentru următoarele dimensiuni ESG: guvernare corporatistă, socială și de mediu. Am adaptat această analiză după modelul din studiul lui Skouloudis et al. (2010) și Marinescu (2020b). Pentru această analiză am folosit scorurile 0 (nu a fost menționat), 1 (a fost menționat parțial sau expus generic) și 2 (a oferit o acoperire completă).

Standardele GRI constau într-un set de 36 de standarde interconectate, concepute pentru a fi flexibile și pentru a satisface o serie de nevoi de raportare privind dezvoltarea durabilă. Există două abordări de bază pentru utilizarea standardelor GRI: acestea pot fi utilizate împreună ca un set pentru a pregăti un raport de sustenabilitate în conformitate cu standardele sau standardele selectate pot fi utilizate individual pentru a raporta informații specifice. Pregătirea unui raport de sustenabilitate în conformitate cu standardele GRI oferă o imagine completă și echilibrată a subiectelor importante ale unei organizații, a impactului aferent și a modului în care impactul este gestionat.

În ceea ce privește indicatorii de guvernare am analizat dacă în rapoartele de sustenabilitate s-au regăsit indicatorii GRI 102, GRI 103, GRI 201, GRI 202, GRI 203, GRI 204, GRI 205 și GRI 206, ceruți de cadrul GRI.

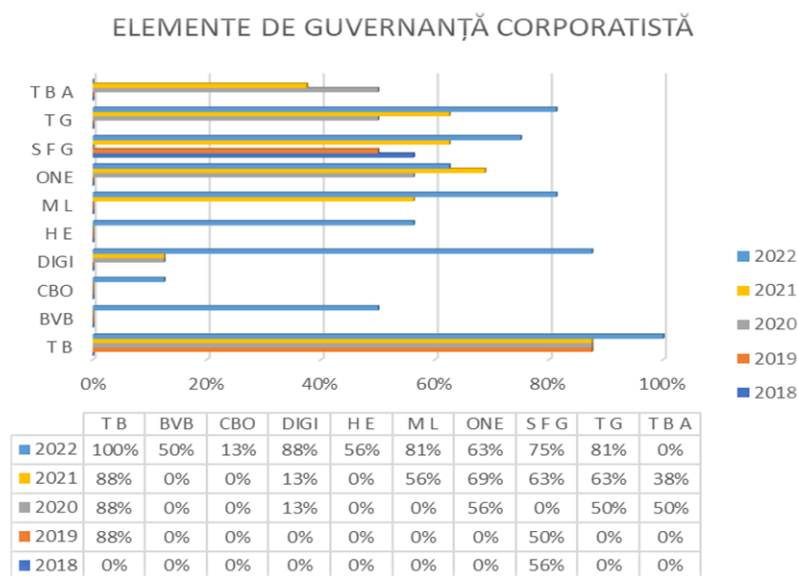

Figura 4. Reprezentarea procentuală a indicatorilor de guvernare în perioada 2018-2022.

Sursa: prelucrare proprie

Trebuie menționat că pentru verificarea alinierii standardelor GRI în raportul de sustenabilitate au fost analizate informațiile generale despre modelele de afaceri, guvernanta în materie de sustenabilitate, independența consiliului de administrație, codul deontologic, politica de combatere a corupției etc. În urma analizei, procentul cel mai mare l-a obținut Transilvania Bank S.A. cu 100% în 2022, bifând în raportul de sustenabilitate toți indicatorii GRI, astfel informațiile publicate au fost cuprinzătoare și complete. Putem observa, de asemenea, că Transilvania Bank a obținut cel mai mare procent din momentul în care a început să publice rapoartele de sustenabilitate respectând cu strictețe condițiile GRI. Cel mai mic procent în 2022 l-a obținut Chimcomplex Borzești S.A. Onești, compania publicând pentru prima dată un raport de sustenabilitate în care s-a axat pe elemente GRI de mediu natural, deoarece sectorul în care activează este cel industrial, iar elementele de guvernanta au fost menționate succint și cu titlu informativ. În urma analizei putem observa că organizația care a implementat prima dată în raportul de sustenabilitate elementele GRI a fost Sphera Franchise Group, care în anul 2018 a abordat în proporție de 56% indicatorii studiului nostru.

Următorul indicator analizat este gradul de conformitate cu elemente sociale GRI (Figura 5), scorul maxim pe care o companie ar putea să-l obțină este 20, iar elementele GRI analizate au fost GRI 401, GRI 402, GRI 403, GRI 404, GRI 405, GRI 406, GRI 412, GRI 415, GRI 417 și GRI 418. În această analiză au fost luate în considerare criteriile privind ritmul de înlocuire a personalului, libertatea de asociere și negociere colectivă, sănătatea și securitatea angajaților, politica în domeniul drepturilor omului, reprezentarea feminină etc.

După cum putem observa, Transilvania Bank obține cel mai mare procentaj în materie de elemente sociale, punând accent pe problematica socială și de personal. Putem observa de asemenea că interesul companiilor este scăzut în privința acestor indicatori și că orientarea companiilor de a publica informații nefinanciare cu privire la elemente sociale nu este prioritară. Remarcăm totuși că interesul companiilor de a publica informații nefinanciare respectând cerințele GRI a crescut în ultimii 2 ani, dar nu toate companiile respectă toate cerințele și în urma analizei am observat că majoritatea companiilor abordează aceste elemente în funcție de domeniul de activitate. (ex. compania Chimcomplex Borzești S.A. Onești).

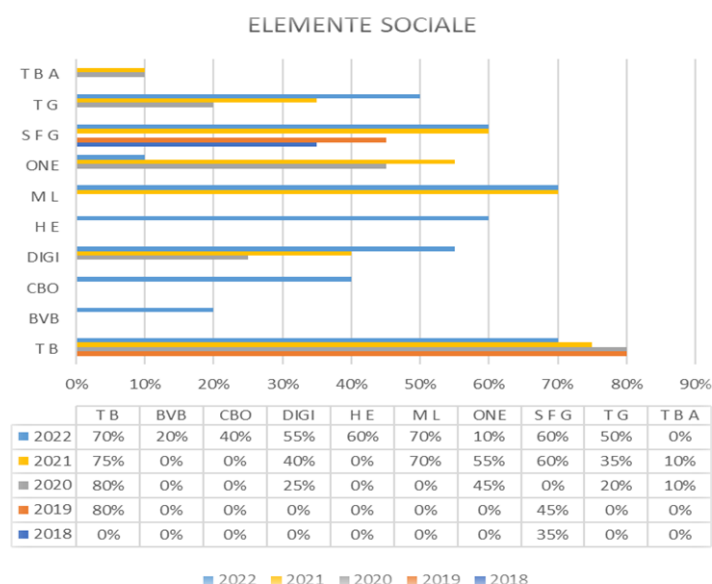

Figura 5. Reprezentarea procentuală a indicatorilor sociali în perioada 2018-2022.

Sursa: prelucrare proprie

Al treilea indicator analizează gradul de conformitate al rapoartelor de sustenabilitate cu elementele de mediu natural pentru anii din intervalul 2018-2022 a celor 10 companii din

studiul nostru (Figura 6). Indicatorii analizați au fost GRI 301, GRI 302, GRI 303, GRI 304, GRI 305, GRI 306 și GRI 307, iar scorul maxim pe care o companie poate să-l obțină este 14.

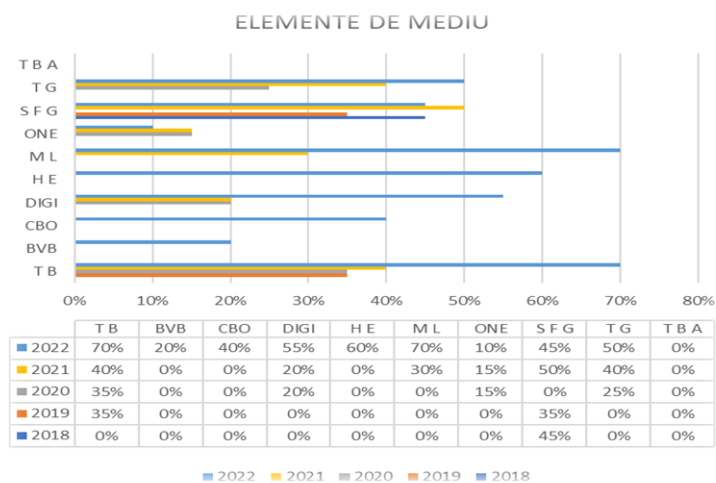

Figura 6. Reprezentarea procentuală a indicatorilor de mediu în perioada 2018-2022.
Sursa: prelucrare proprie

În urma analizei putem observa că interesul acestui subiect este destul de scăzut în vederea transparenței raportării acestor indicatori. De remarcat este că 90% din companiile analizate, în raportul de sustenabilitate din 2022, au încercat să atingă toate criteriile GRI, dar încă mai au de lucrat în privința acestui aspect. Companiile cu procentul cel mai mare (70%) sunt Banca Transilvania S.A. și Med Life S.A., iar compania Transilvania Broker de Asigurare S.A. a obținut procentul 0%, deoarece nu a publicat niciun raport de sustenabilitate pentru anul 2022 la data analizei. Celelalte companii au abordat indicatori GRI în proporție de 50%, indicând faptul că interesul față de mediu este scăzut, iar publicarea acestor indicatori este pur formală și voluntară.

Această analiză este susținută și de studiul publicat de Michelin et al. (2015) despre raportarea GRI în raport cu calitatea informațiilor publicate, măsurată prin dimensiunile de conținut, tip și de orientare managerială. Acesta a susținut că utilizarea directivelor de asigurare și de raportare nu oferă informații de calitate superioară, deoarece aceste practici sunt pur simbolice pentru a spori responsabilitatea privind sustenabilitatea. În plus, există dovezi limitate care arată că indicatorii GRI oferă informații echilibrate, comparabile și precise, astfel încât o concluzie privind acuratețea datelor trebuie tratată cu prudență (Boiral et al. 2019). Mai mult, Mori Junior et al. (2017) a subliniat că incapacitatea părților interesate de a identifica elemente GRI conduce la un decalaj între așteptări și performanțe și influențează credibilitatea rapoartelor de sustenabilitate, iar în acest fel, nu se garantează calitatea și comparabilitatea rapoartelor de sustenabilitate (Boiral & Henri, 2017; Fernandez-Feijoo et al., 2014).

În urma analizei celor 3 dimensiuni putem observa și conformitatea companiilor pe ani ale cadrului GRI prezentate în figura 7. Remarcăm în această analiză că organizațiile sunt din ce în ce mai mult orientate în a aplica standardele GRI.

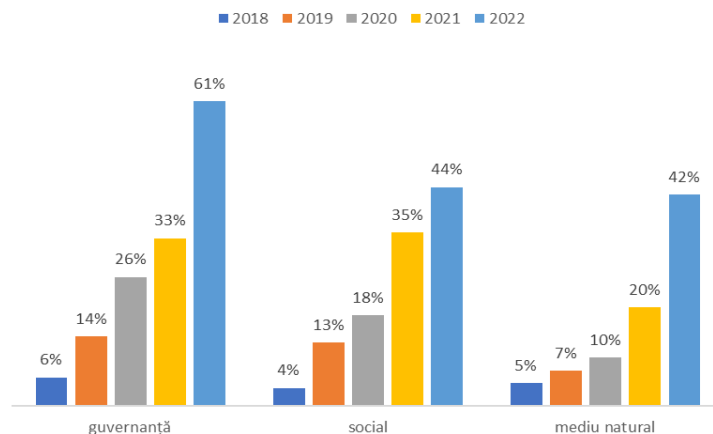

Figura 7. Reprezentarea procentuală a dimensiunilor ESG în perioada 2018-2022.

Sursa: prelucrare proprie

Companiile analizate și în 2022 tind să respecte parțial practicile de raportare nefinanciară, dar se observă o creștere a aplicabilității raportării în decursul acestor 5 ani. Punctăm că există, de asemenea, limitări ale acestui studiu, iar unul dintre acestea poate fi legat de metoda de punctare utilizată pentru măsurarea indicatorilor nefinancieri și sustenabili, precum și de selecția eșantionului.

Un alt criteriu analizat are scopul de a determina dacă organizațiile respectă obiectivele privind dezvoltarea durabilă a României conform Agendei 2030. În această analiză am evaluat dacă organizațiile au raportat progresele înregistrate conform ODD ale ONU prin intermediul standardelor GRI. Cei care raportează în domeniul sustenabilității la nivel mondial nu trebuie să utilizeze niciun alt cadru de sustenabilitate pentru raportul lor.

Pentru această analiză am clasificat informațiile pe baza cadrului GRI în raport cu ODD și am cuantificat informațiile prin atribuirea unui scor de 1 sau 0, în funcție de menționarea sau nemenționarea criteriului respectiv, iar apoi am calculat media pe 5 ani a fiecărui obiectiv. Analiza a fost elaborată conform modelului publicat de către Erin et al. (2023) și am verificat corelația între acestea conform documentului publicat de către GRI (2020) – Anexa B, deoarece doar 50% dintre companiile analizate au publicat obiectivele de sine stătătoare, iar restul doar au menționat standardele GRI.

Analiza de conținut a fost efectuată manual pentru a integra în mod corect referențialul GRI în obiectivul aferent. Pentru acest proces am utilizat tabelul din Anexa B și am corelat ODD conform cadrului GRI.

În figura 8 putem observa procentajul îndeplinirii de către companiile analizate a celor 17 obiective privind dezvoltarea durabilă în cei 5 ani de referință. Din 2018 până în 2022 (Figura 9) se observă că în rapoartele publicate menționarea standardelor GRI și ODD a înregistrat o tendință de creștere, semnificând conștientizarea companiilor în ceea ce privește mediul înconjurător și social, dar mai ales am identificat bunele practici ale fiecărei companii pentru a înțelege și gradul de implicare în raport cu rezultatele obținute în urma previziunilor, reducerea consumului, dar și proiectele derulate. Companiile au fost clasificate în funcție de media de îndeplinire a celor 17 obiective în raport cu cei 5 ani de referință (Figura 8).

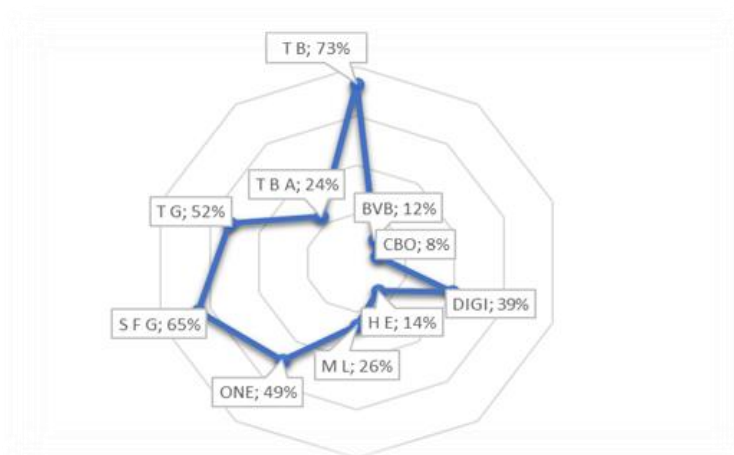

Figura 8. Reprezentarea procentuală totală a gradului de îndeplinire a ODD.
Sursa: prelucrare proprie

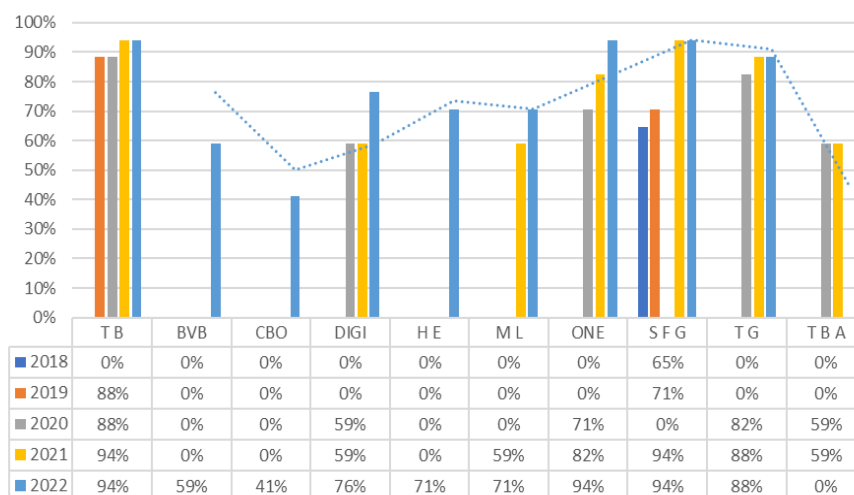

Figura 9. Reprezentarea procentuală pe ani a gradului de îndeplinire a ODD.
Sursa: prelucrare proprie

➤ *Banca Transilvania S.A.*

Compania situată pe primul loc, cu un procent total de 73% a îndeplinirii ODD pe cei 5 ani analizați, este Banca Transilvania S.A., acest procentaj fiind realizat din patru rapoarte publicate privind sustenabilitatea. Primul raport a fost publicat în 2019, unde a atins obiectivele în procent de 88%; în acest raport Banca Transilvania S.A. menționează principiile fundamentale care guvernează compania, și anume: integritatea morală, imparțialitatea, nediscriminarea și evitarea denigrării, profesionalismul și transparența, respectarea prevederilor legislației în vigoare, confidențialitatea și secretul profesional, prevenirea și combaterea faptelor de corupție (spălarea de bani și finanțarea actelor de terorism), exercitarea unei activități prudente, responsabilitatea socială, protecția reputației Băncii Transilvania și a subsidiarelor sale și evitarea conflictului de interese.

În ceea ce privește angajații, Banca Transilvania S.A. a ieșit în evidență cu un proiect inedit numit „Screening-ul salvează vieți”, un program de prevenție a celor mai frecvente tipuri de cancer, dezvoltat și derulat împreună cu compania Regina Maria. Programul se adresează fiecărui angajat al Băncii Transilvania și cuprinde investigații de specialitate. Cu privire la mediu, în 2019, Banca Transilvania S.A. a ajutat la împădurirea a 10 hectare în Sânmihaiu de Câmpie (Bistrița-Năsăud).

În ceea ce privește deșeurile, compania a luat măsuri de reducere a consumului de hârtie și a avut ca rezultat economisirea a 85.880 kg hârtie în 2019 și 93.580 kg hârtie în 2020. În 2020, întreaga lume a fost afectată de COVID-19, iar Banca Transilvania S.A. a fost prima bancă din România care a anunțat măsuri de susținere a clienților cu credite afectați de pandemie și a lansat cel mai consistent pachet pentru susținerea acestora, măsurile implementate de bancă depășind cu mult cadrul legal obligatoriu.

În ceea ce privește mediul, în 2021 a început să emită carduri din materiale reciclate, lucru ce a dus la reducerea cu 1.170 kg a cantității de plastic utilizat și a redus consumul de hârtie cu peste 111 tone prin digitalizare, rezultând o cantitate cu aproximativ 20% mai mare decât în 2020. În 2022, a primit distincția „Leadership in climate financing” recunoaștere oferită de IFC pentru contribuția la scăderea amprentei de carbon cu 607,8 mii tone.

➤ *Sphera Franchise Group S.A.*

Sphera Franchise Group S.A., cu un procent de 65%, este singura companie care a publicat un raport de sustenabilitate în 2018 din cele analizate. De asemenea, a fost prima care a introdus în raportul de sustenabilitate criteriile GRI și ODD. În 2018, compania a anunțat decizia de a renunța la paiele din plastic în toate restaurantele KFC, Pizza Hut și Taco Bell din România, iar începând cu luna aprilie 2019 s-a făcut trecerea la paie din hârtie în toate restaurantele KFC din România, iar pungile din plastic au fost înlocuite încă de la începutul anului 2019 pentru toate brand-urile companiei. Compania a declarat că hârtia folosită la producerea paielor provine din păduri administrate în mod sustenabil. În ceea ce privește distribuția angajaților în funcție de vârstă și gen, față de 2018, compania a declarat că există o creștere a angajaților cu vârste peste 30 de ani. Procentul persoanelor din categoria de vârstă 30-50 de ani a crescut de la 24% la 28,63% din numărul total de angajați, iar procentul celor cu vârste peste 50 de ani a crescut de la 4% la 6,09%. În anul 2020, compania nu a publicat un raport de sustenabilitate, dar în perioada 2020-2021, compania a înlocuit o serie de produse din plastic de unică folosință (palatine de amestecat și tacâmuri) cu produse din hârtie sau lemn. În 2022, în ceea ce privește eficiența energetică în urma măsurilor de eficientizare energetică, în restaurantele KFC au fost realizate economii de energie electrică de 1.389,95 MWh față de anul 2021 și, de asemenea, s-au înregistrat scăderi și la consumul de apă în anul 2022 – un consum mai mic cu 9.397 metri cubi față de anul 2021.

➤ *S.N.T.G.N. Transgaz S.A.*

Cu un procent de 52%, compania a publicat primul raport de sustenabilitate în anul 2020. Aceasta a declarat că, în ceea ce privește gradul de valorificare a deșeurilor, în 2018, compania a valorificat mai mult cu 86,15%, în 2019 cu un procent de 97,24%, iar în 2020 a înregistrat o scădere, rezultând un procent de 90%, dar în 2020 compania a reușit să obțină un procent de 98,47%. Compania a declarat, de asemenea, că dorește reducerea, într-un procent cât mai mare, a emisiilor de gaze cu efect de seră ce rezultă din activitatea de exploatare a rețelei de transport de gaze naturale, în special a emisiilor fugitive de metan (CH₄) și reducerea consumurilor tehnologice. Conform politicilor europene, accelerarea acțiunilor în privința metanului este esențială pentru realizarea neutralității climatice până în anul 2050 și pentru reducerea gazelor cu efect de seră cu cel puțin 55% până în anul 2030.

La nivelul S.N.T.G.N. Transgaz S.A., emisiile GES sunt generate în principal din activitatea de transport de gaze naturale. Acestea pot fi emisii accidentale – emisii fugitive de CH₄ de la conductele de transport și a instalațiilor aferente, emisiile generate de funcționarea stațiilor de comprimare gaze naturale, precum și cele generate prin activitățile de producere a energiei termice prin centrale termice (NO_x, SO₂, CO). În acest sens, compania a pus accent pe activitatea de mentenanță și control, realizarea programului de reparații, dotarea și utilizarea cu instalații/compressoare mobile pentru captarea și transvazarea gazelor naturale din tronsoanele de conductă supuse intervențiilor de reparații și modernizarea și dotarea

conductelor de gaze naturale cu sisteme inteligente de curățare și inspecție (PIG). Astfel, ca o primă măsură pentru reducerea emisiilor GES, au fost realizate investiții în modernizarea parcului auto. Prin urmare, în anul 2021 au fost scoase din uz un număr de 23 de autovehicule și au fost achiziționate un număr de 40 autovehicule noi (normă EURO6). Serviciile de service a autovehiculelor se realizează prin firme specializate, precum și în două ateliere autorizate ale companiei.

➤ *One United Properties S.A.*

În ceea ce privește mediul înconjurător, cu un procent de 49%, One United Properties a devenit membru al Consiliului Român pentru Clădiri Verzi (RoGBC) încă din 2015, o organizație care promovează responsabilitatea față de mediu și eficiența energetică. De atunci, One United Properties a făcut o tranziție conștientă către clădiri complet sustenabile. Începând cu 2017, toate proiectele rezidențiale ale One United Properties primesc certificarea „Green Homes” din partea Consiliului Român pentru Clădiri Verzi.

Toate clădirile de birouri dezvoltate de One United Properties sunt certificate sau recertificate conform Well Health and Safety și Leed Platinum de către US Green Building Council, una dintre cele mai exigente certificări privind impactul și performanța de mediu. One United Properties a sprijinit, de asemenea, Asociația Transform București cu donații totale de 601.000 EUR în 2021. Misiunea asociației este de a regenera locațiile abandonate, în special zonele verzi din București. În paralel, asociația a reamenajat și amenajat două locuri de joacă și a fost implicată, în cursul anului 2021, în diferite acțiuni de plantare de copaci, precum și de curățenie în diferite zone din București, în colaborare cu alte asociații sau cu autoritățile locale și naționale.

➤ *Digi Communications N.V.*

Cu un procent de 39%, compania s-a implicat puternic pe plan social, devenind printre primele care au oferit sprijin cetățenilor ucraineni atunci când s-a declanșat războiul în 2022. „Stand by Ukraine” a fost campania în cadrul căreia filiala din România a grupului a răspuns nevoilor celor afectați de război și a avut 3 piloni strategici:

a) Asigurarea de servicii gratuite de telecomunicații

Au oferit apeluri și SMS-uri gratuite către Ucraina abonaților Digi Mobil. Gratuitatea a fost aplicată începând cu 24 februarie până în decembrie 2022, dar a continuat până în prezent. O altă măsură a fost acoperirea costurilor de roaming de date pentru utilizatorii Lifecell (operator mobil ucrainean) care ajungeau sau tranzitau România. Inițial, toate gratuitățile au fost planificate pentru o lună, dar, cum numărul refugiaților a continuat să crească, compania a evaluat situația lunar și a prelungit valabilitatea în consecință. Prin urmare, a menținut această măsură până la 31 decembrie 2022. Ulterior, filiala din România a companiei a stabilit parteneriate cu ONG-uri și autorități locale, care au înființat tabere de refugiați și i-au sponsorizat cu servicii de comunicare (telefonie mobilă, telefonie fixă, internet și TV).

b) Strângerea de fonduri pentru copiii afectați de război

Strângerea de fonduri a fost inițiată cu ocazia celei de-a zecea aniversări a Digi24, care urma să fie sărbătorită pe 1 martie. Având în vedere contextul socio-politic sensibil, Digi Communications N.V. a identificat o modalitate unică de a marca evenimentul și s-a alăturat eforturilor umanitare ale UNICEF. Pe lângă sprijinul financiar obținut din donațiile publicului, grupul a donat peste 20.200 de euro organizației care a sprijinit centrele Blue Dot înființate de UNICEF împreună cu UNHCR (Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați), parteneri locali și alte organizații la punctele de trecere ale frontierei și în zonele de tranzit. Peste 150.000 de persoane, majoritatea copii refugiați, dar și femei din Ucraina, au beneficiat de servicii în centrele Blue Dot.

c) Furnizarea de bunuri de primă necesitate în zonele din apropierea graniței cu Ucraina

Identificând nevoia urgentă de bunuri de primă necesitate, Digi Communications N.V. s-a alăturat publicului larg și a alocat fonduri pentru serviciile de cazare oferite refugiaților și achiziționarea de alimente neperisabile pentru aceștia (conserve, lapte praf pentru copii și cafea/ceai), corturi pentru 16 persoane, extincatoare, saltele, păături și perne, care au ajuns la refugiații staționați în Suceava și Baia Mare, în România. În total, valoarea donației a fost de 60.840 de euro.

➤ *Med Life S.A.*

Cu un procent de 26%, în raportul de sustenabilitate din 2021, compania a publicat proiectele pe care le-a dezvoltat în domeniul cercetării, dar cel mai important a fost studiul pentru evaluarea răspunsului imun postvaccinare la 14 zile, la 3 și la 6 luni după rapel, fiind, de asemenea, singura companie privată care s-a implicat activ și care și-a alocat propriile resurse pentru acest tip de cercetare. Primele concluzii ale studiului privind răspunsul imun al organismului după vaccinarea anti-COVID-19, comunicate în luna aprilie 2021, au arătat că postvaccinare riscul de infectare este foarte mic, doar 1% dintre persoanele vaccinate înrolate în studiu s-au infectat cu virusul SARS-CoV-2 la zece zile de la rapel. Compania a continuat cercetarea pentru a monitoriza evoluția gradului de imunitate și după administrarea dozei booster.

În ceea ce privește mediul, Med Life S.A. face parte dintr-un proiect demarat în anul 2017, atunci când compania a plantat câte un copac pentru fiecare copil născut în maternitățile Med Life S.A. La finalul anului 2018, Med Life S.A. a reușit să finalizeze reîmpădurirea a 10 hectare de teren din Munții Făgăraș, unde au fost plantați 40.000 de puieți de brad, fag și molid, punându-se astfel bazele reconstrucției ecologice a unei zone greu accesibile și profund afectate de exploatarea forestieră necorespunzătoare. De-a lungul timpului Med Life S.A. a implementat tehnologia LED pe care o folosește în proporție de 99%.

➤ *Transilvania Broker de Asigurare S.A.*

Cu un procent de 50%, compania a publicat primul raport de sustenabilitate în anul 2020. În ceea ce privește responsabilitatea socială, Transilvania Broker de Asigurare S.A. s-a rezumat în 2020 la susținerea echipei partener A.C.S. Transilvania, și în acest fel le-a oferit șansa la o carieră în fotbal mai multor copii din toate mediile, inclusiv celor defavorizați, fără nicio taxă. Transilvania Broker de Asigurare S.A. s-a implicat în 2021 în reducerea consumului de hârtie, prin două proiecte majore de digitalizare: modulul de facturare și platforma de emiterie online. Conform statisticilor interne, prin cele două proiecte s-au economisit în jur de 60 de topuri de hârtie doar în sediile principale ale companiei, și compania a reușit să reducă și consumul de curent electric la sediul central din Bistrița și biroul din Cluj-Napoca, cu 2.2%, respectiv 32%, precum și volumul de curent consumat per angajat, cu 7.68%.

➤ *Hidroelectrică S.A.*

În ceea ce privește programele de educație, începând cu anul 2019, Hidroelectrică S.A., cu un procent de 14%, s-a implicat în învățământul dual, având în prezent încheiate 9 contracte de parteneriat cu 9 unități de învățământ, încheiate pentru anii școlari 2020-2021, 2021-2022 și 2022-2023, pentru următoarele domenii: electricitate, calificare electrician aparate și echipamente electrice și energetice și electromecanică, calificare electromecanic utilaje și instalații industriale. În prezent, există 183 de contracte de formare practică încheiate cu 183 de elevi beneficiari, în funcție de gradul de conformitate cu criteriile contractuale, de la sprijin financiar și alte beneficii nefinanciare (practică, analize medicale, echipamente etc.).

➤ *Bursa de Valori București S.A.*

În ceea ce privește consumul de energie și apă, compania, cu un procent de 12%, folosește echipamente și tehnologii pentru limitarea consumului de apă, dar și de energie electrică, precum mașini de spălat vase performante și cu clasă de consum eficientă, dispozitive

de economisire apă pentru vasele de toaletă sau dozatoare de apă potabilă eficiente. Cu privire la consumul de energie electrică, Bursa de Valori București S.A. folosește echipamente de ultimă generație ca performanță și implicit consum de energie redus, sisteme eficiente de iluminare, mecanisme automate pentru închidere lumini și dispozitive eficiente de răcire birouri, tip aer condiționat.

➤ *Chimcomplex Borzești S.A. Onești*

Compania a obținut un procent mic (8%) deoarece a publicat un singur raport de sustenabilitate în 2022 în urma căruia a abordat doar problematici din industria chimică, ceilalți indicatori fiind doar menționați succint sau deloc. Industria chimică este una dintre cele mai mari surse de emisii de gaze cu efect de seră, ceea ce înseamnă că aceasta poate fi afectată de reglementări mai stricte și de cerințe de reducere a emisiilor. Reducerea emisiilor de CO₂ este cel mai mare obiectiv al companiei, deoarece aceasta captează și reprocesează peste 10.000 tone de CO₂ an de an. Chimcomplex Borzești S.A. Onești absoarbe CO₂ emis de alte industrii și îl folosește în procesele chimice alături de hidrogen.

Chimcomplex Borzești S.A. Onești dorește regenerarea platformei industriale prin noul proiect de cogenerare. Noua centrală va asigura, în primă fază, 33 de MW, ceea ce înseamnă 60% din necesarul pe care îl are în momentul actual întreaga platformă, însă compania mai are în plan ca până în 2024 să genereze până la 85 de MW, urmând ca surplusul de energie să se transfere către oraș. Această nouă componentă a sistemului va asigura necesarul de energie în timp ce va reduce emisiile de CO₂ cu peste 80.000 de tone pe an doar din prima etapă.

Următorul criteriu analizat este modul în care companiile au prezentat cele 17 ODD în rapoartele lor nefinanciare. Pentru analiză am calculat media procentuală pe cinci ani pentru fiecare indicator (Figura 10) și media totală a fiecărui obiectiv (Tabelul 4).

Tabel 4. Media obținută în urma prezentării ODD în funcție de obiectiv

ODD	% companiilor care au prezentat ODD
ODD 1. Fără sărăcie	38%
ODD 2. Zero foamete	14%
ODD 3. Stare de sănătate bună și bunăstare	44%
ODD 4. Educație de calitate	34%
ODD 5. Egalitatea de gen	44%
ODD 6. Apă curată și canalizare	40%
ODD 7. Energie curată și la prețuri accesibile	44%
ODD 8. Muncă decentă și creștere economică	46%
ODD 9. Industrie, inovare și infrastructură	32%
ODD 10. Inegalități reduse	38%
ODD 11. Orașe și comunități durabile	24%
ODD 12. Consum și producție responsabile	44%
ODD 13. Acțiune climatică	46%
ODD 14. Viața sub apă	38%
ODD 15. Viața terestră	46%
ODD 16. Pace, justiție și instituții puternice	36%
ODD 17. Parteneriate pentru realizarea obiectivelor	6%

Sursă: Prelucrare proprie

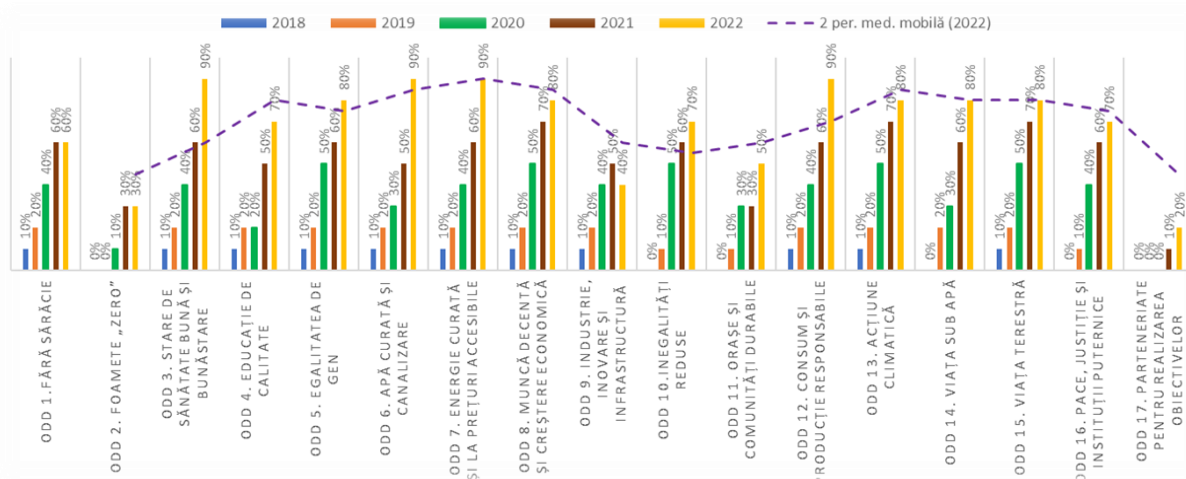

Figura 10. Interpretarea ODD între anii 2018-2022.

Sursa: prelucrare proprie

Obiectivul de dezvoltare durabilă 1 ne arată că, în medie, doar 38% dintre companiile incluse în eșantion au dezvăluit aspecte legate de ODD 1 în raportul de sustenabilitate în decursul celor 5 ani analizați. Cel mai mic procent a fost înregistrat în anul 2018, când 10% dintre companii au publicat informații cu privire la acest indicator. Procentul nu s-a mărit foarte mult nici în 2019, înregistrând doar 20%, totuși în ultimii 3 ani de referință procentul s-a dublat (40% în 2020), respectiv s-a triplat (60% în 2021-2022), indicând faptul că organizațiile au început să conștientizeze importanța prosperității țării, dar nu îndeajuns de mult pentru a pune capăt sărăciei. Acest rezultat nu este favorabil și nici încurajator, deoarece aproximativ o treime (34%) din populația României era expusă riscului de sărăcie sau excluziune socială în 2022, marcând cea mai mare valoare din Uniunea Europeană, potrivit unui raport din 2022 al Biroului European de Statistică Eurostat.

Cu privire la obiectivul 2, media obținută a fost de 14%, iar în urma analizei detaliate s-a observat că organizațiile nu au furnizat nicio informație cu privire la acest indicator în 2018 și 2019, companiile începând să-l integreze abia în 2020, când s-a înregistrat un procent de 10%, iar în 2021 și 2022 companiile au dezvăluit în procent de 30% aspecte cu privire la eliminarea foametei. Global Hunger Index (GHI) în 2022 a publicat un raport din care a rezultat că România se află în topul primelor 20 de țări din 125 analizate cu un scor mai mic de 5, care reprezintă un nivel de foamete scăzut.

Conform rezultatelor pentru ODD 3, care se referă la stare de sănătate bună și bunăstare, 44% dintre companii în decursul celor 5 ani de referință au publicat inițiative pentru a promova acest obiectiv. De remarcat este că acest indicator a crescut de la an la an, astfel în 2022 îndeplinirea acestui obiectiv a ajuns la un procent de 90%. Acest rezultat este mai mare decât dezvăluirile anterioare privind ODD, ceea ce ar putea însemna că organizațiile analizate sprijină sănătatea și bunăstarea angajaților.

Rezultatul ODD 4, care sprijină educația de calitate, a dezvăluit o medie de 34% în urma publicării rapoartelor. Acest indicator a crescut treptat de la an la an, așa că în 2022 îndeplinirea obiectivului a ajuns la un procent de 70%, însemnând că organizațiile din cadrul eșantionului sprijină educația de calitate prin burse sau alte mijloace.

În ceea ce privește ODD 5, 44% dintre companii au dezvăluit informații referitoare la reprezentarea femeilor, atât la nivelul consiliului de administrație, cât și la nivelul companiei, iar cele mai multe comunicări au fost reprezentate de numărul angajaților în funcție de gen și vârstă.

Media obținută privind ODD 6 a fost de 40%, indicând faptul că organizațiile, în decursul celor 5 ani de referință, nu au fost interesate să publice informații despre acest aspect. Totuși, în 2022 companiile au publicat în procent de 90% față de 50% în 2021, deoarece prioritatea în România o reprezintă îmbunătățirea calității apei și accesul la infrastructura de alimentare cu apă. Un fapt îngrijorător este că în ceea ce privește alimentarea cu apă potabilă, un raport național a stabilit că doar 65% din populația României este racordată la rețeaua publică de apă potabilă, dintre care 98% reprezintă populația urbană și doar 33% populație rurală (3,4 milioane de locuitori). Indicele Global al Progresului Social (SPI) din 2019, a clasat România pe ultimul loc (locul 45) în rândul țărilor din Europa Centrală și de Est (ECE).

Constatările cu privire la ODD 7, care se referă la energie curată și la prețuri accesibile, au arătat că 44% dintre companii raportează modul în care generează energie curată care contribuie la domeniul energiei regenerabile. În 2022, 90% dintre companii au raportat că utilizează surse de energie regenerabilă pentru a-și produce energia electrică.

ODD 8 a obținut un procent de 46% în urma analizei rezultând că organizațiile obișnuiesc să raporteze procentul de angajați care au încheiat un contract individual de muncă și numărul acestora.

Rezultatul ODD 9, industrie, inovare și infrastructură, a înregistrat o medie mică de 34% care prezintă un interes scăzut al companiilor, deoarece infrastructura României este deficitară pe mai multe fronturi: infrastructură feroviară, rutieră și spitalicească.

Rezultatul privind ODD 10 arată că 38% dintre companii acordă prioritate problemelor legate de egalitatea de șanse pentru toți angajații. În 2018 acest obiectiv nu a fost atins deloc, dar în 2022, 70% dintre companii au raportat strategii și planuri pentru a combate acest fenomen.

Prezentarea de către companii a informațiilor privind ODD 11 nu este încurajatoare, media obținută fiind de 24%. Rezultatele studiului au arătat că a fost abordat subiectul până la 50% în cei 5 ani de referință cu privire la modul în care companiile raportează modul de atragere/asigurare a finanțărilor, proiecte de furnizare pentru infrastructura urbană integrată, inclusiv clădiri, energie, mobilitate, telecomunicații, apă, salubritate și servicii de gestionare a deșeurilor.

În ceea ce privește ODD 12, care se referă la consumul și producția responsabilă, 44% dintre companii au indicat în rapoartele lor de sustenabilitate procentul de deșeuri care sunt reciclate, dar și metode noi de a recicla mai mult.

ODD 13 a obținut o medie de 46% sugerând faptul că companiile iau în considerare cu prioritate schimbările climatice.

Rezultatul aferent ODD 14 a arătat că, în medie de 38%, companiile au raportat modul în care gestionează activitățile subacvatice, în special epuizarea ecosistemelor și degradarea mediului.

Rezultatul furnizat pentru ODD 15 în valoare de 46% arată că organizațiile sunt interesate să ofere detalii despre abordarea lor în ceea ce privește gestionarea ariilor naturale protejate, gestionarea durabilă a pădurilor și a ecosistemelor forestiere.

Analizând gradul de prezentare a informațiilor cu privire la ODD 16, se poate observa că 36% dintre companii oferă informații în rapoartele lor de sustenabilitate despre eforturile lor de a spori corectitudinea și practicile etice.

Informațiile finale privind ODD 17 arată că organizațiile nu sunt interesate să furnizeze informații privind participarea lor la cooperarea și relațiile cu mai multe părți interesate, obținând un procent de 6%.

Pe baza analizei din tabelul 4 și figura 10, este evident că nivelul de furnizare a informațiilor privind ODD este în continuă creștere. Cu privire la acest aspect, Președintele României, Klaus Iohannis, a susținut în 2023 un discurs la Summit-ul privind Obiectivele de Dezvoltare Durabilă – Dialogul Liderilor, cu tema „Unitate și solidaritate: Consolidarea

sistemului multilateral pentru sprijin consolidat, cooperare, monitorizare și revizuire”, la New York, unde a declarat că România a atins în proporție de 62% obiectivele de dezvoltare durabilă pentru 2030.

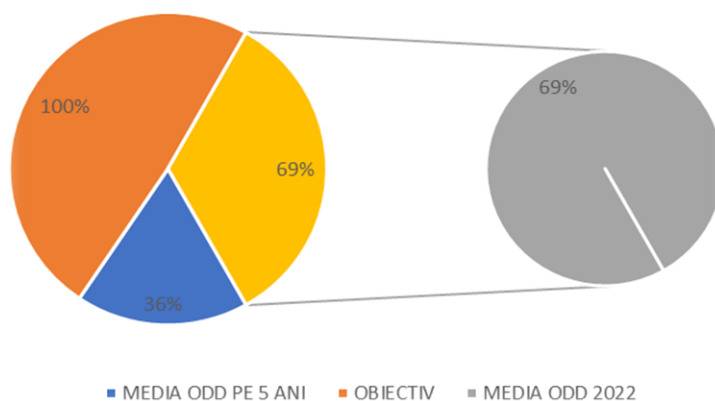

Figura 11. Gradul de îndeplinire total ODD între anii 2018-2022 și 2022.

Sursa: prelucrare proprie

Cu toate că, în urma analizei, s-a demonstrat că media îndeplinirii tuturor obiectivelor în cei cinci ani de referință a fost de 36%, putem să tragem concluzia că acest rezultat a fost influențat și de faptul că nu toate companiile au publicat în fiecare an câte un raport de sustenabilitate, dar și că raportarea nefinanciară este voluntară în România, iar companiile nu au raportat criteriile GRI și ODD în fiecare raport. Totuși putem observa că, pe parcursul anilor, companiile s-au implicat mai mult în raportarea nefinanciară și, din acest motiv, în 2022 companiile analizate au îndeplinit obiectivele în procent de 69%. Acest lucru este îmbucurător pentru țara noastră, deoarece suntem mai aproape să îndeplinim obiectivele conform Agendei 2030.

Concluzii

În ciuda contribuțiilor studiului, există o serie de limitări care merită să fie luate în considerare. Una dintre acestea se referă la metoda de evaluare utilizată pentru măsurarea indicatorilor nefinanciar și sustenabili, precum și la selecția eșantionului și la numărul limitat de companii incluse în eșantion. În al doilea rând, deși luăm în considerare diverse modele conceptuale, analize anterioare și constatări recente ale studiilor în analiza standardelor GRI și a ODD, ar putea exista și alte studii relevante care au fost omise. Prin urmare, în timp ce autoritățile de reglementare și părțile interesate au subliniat până acum presupusele beneficii ale trecerii la un domeniu de aplicare mai extins al raportării, vor fi necesare implementarea și obligativitatea publicării acestor rapoarte de sustenabilitate de către toate companiile din România, pentru a obține o imagine mai bună și corectă a factorilor de mediu și sociali.

Analiza de conținut a rapoartelor analizate a celor 10 companii incluse în eșantion arată că există deja un nivel moderat de respectare a cerințelor europene. Toate companiile aparțin unor sectoare diferite și din acest motiv s-au identificat diferențe între ele, ce pot fi explicate prin atenția mai mare acordată de către companiile ce activează în industrii sensibile din punct de vedere ecologic, deoarece companiile care aparțin acelor industrii tind să furnizeze informații sociale și de mediu mai cuprinzătoare cu privire la impactul produs de activitatea lor, pentru a reduce potențiala îngrijorare a comunităților în care sunt înrădăcinate și pentru a câștiga respect pe piață și, astfel, pentru a-și legitima acțiunile. În plus, analiza a constatat că

societățile utilizează din ce în ce mai mult rapoarte de sustenabilitate de sine stătătoare pentru a consolida informațiile nefinanciare și pentru a le divulga într-un mod mai concis și cuprinzător.

Acest studiu oferă o direcție nouă și interesantă pentru cercetări viitoare pe tema ODD și GRI în cadrul companiilor din România, respectiv Europa. Pornind de la standardele privind dezvoltarea durabilă și eforturile continue ale GRI, precum și potențialul ca raportarea de sustenabilitate să continue să fie susținută de organismele relevante și în practică, sugerez următoarele studii viitoare și abordări: (1) examinarea conținutului și calitatea divulgării în rapoartele de sustenabilitate de către companii pe același sector de activitate; (2) includerea altor companii din alte țări pentru a cerceta în continuare factorii determinanți ai publicării informațiilor nefinanciare; (3) realizarea unei analize care să acopere mai mulți ani ar putea aduce mai multă claritate asupra evoluției publicării informațiilor nefinanciare în Europa; și (4) adoptarea unei perspective holistice și luarea în considerare a potențialelor efecte ar putea duce la o perspectivă mai cuprinzătoare care să ajute la explicarea rezultatelor mixte.

Cu toate acestea, este esențial să subliniez că rezultatele obținute pentru companiile din România pot fi utile în alte locuri comparabile, unde structura cadrului productiv, politicile și practicile de CSR sunt similare, dar și din punct de vedere academic sau pentru cercetătorii din domeniu.

Bibliografie

1. Belkhir, L., Bernard, S., & Abdelgadir, S. (2017). Does GRI reporting impact environmental sustainability? A cross-industry analysis of CO₂ emissions performance between GRI-reporting and non-reporting companies. *Management of Environmental Quality: An International Journal*, 28(2), 138–155. <https://doi.org/10.1108/MEQ-10-2015-0191>
2. Boiral, O., & Henri, J.-F. (2017). Is sustainability performance comparable? A study of gri reports of mining organizations. *Business & Society*, 56(2), 283–317. <https://doi.org/10.1177/0007650315576134>
3. Boiral, O., Heras-Saizarbitoria, I., & Brotherton, M.-C. (2019). Assessing and improving the quality of sustainability reports: The auditors' perspective. *Journal of Business Ethics*, 155(3), 703–721. <https://doi.org/10.1007/s10551-017-3516-4>
4. Carmo, C., & Ribeiro, C. (2022). Mandatory non-financial information disclosure under european directive 95/2014/eu: Evidence from portuguese listed companies. *Sustainability*, 14(8), 4860. <https://doi.org/10.3390/su14084860>
5. Christensen, H. B., Hail, L., & Leuz, C. (2021). Mandatory CSR and sustainability reporting: Economic analysis and literature review. *Review of Accounting Studies*, 26(3), 1176–1248. <https://doi.org/10.1007/s11142-021-09609-5>
6. De Villiers, C. & Maroun, W. (2017) *Introduction to sustainability accounting and integrated reporting*, In De Villiers, C & Maroun, W. (Eds.) *Sustainability accounting and integrated reporting*, Routledge: Abingdon, UK.
7. De Villiers, C., & Alexander, D. (2014). The institutionalisation of corporate social responsibility reporting. *The British Accounting Review*, 46(2), 198–212. <https://doi.org/10.1016/j.bar.2014.03.001>
8. Dumay, J., Bernardi, C., Guthrie, J., & La Torre, M. (2017). Barriers to implementing integrated reporting: An contemporary academic perspective” submission to the International Integrated Reporting Council’s request for feedback from all stakeholders with knowledge of the International <IR> Framework, and specifically the enablers, incentives and barriers to its implementation. *International Integrated Reporting Council*
9. Erin, O. A., & Olojede, P. (2024). Do nonfinancial reporting practices matter in SDG disclosure? An exploratory study. *Meditari Accountancy Research*, 32(4), 1398–1422. <https://doi.org/10.1108/MEDAR-06-2023-2054>
10. Ernst & Young (2017). *Is your nonfinancial performance revealing the true value of your business to investors?* Disponibil online la: <https://integratedreporting.ifrs.org/resource/ey-is-your-nonfinancial-performance-revealing-the-true-value-of-your-business-to-investors/>

11. Fernandez-Feijoo, B., Romero, S., & Ruiz, S. (2014). Effect of stakeholders' pressure on transparency of sustainability reports within the gri framework. *Journal of Business Ethics*, 122(1), 53–63. <https://doi.org/10.1007/s10551-013-1748-5>
12. Gîju, G., Radu, V., Vlădaia M. L., & Grigore A. M. (2012). Elaboration of accounting financial report on structural capital. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 62, 706–710. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.09.119>
13. Grougiou, V., Leventis, S., Dedoulis, E., & Owusu-Ansah, S. (2014). Corporate social responsibility and earnings management in U.S. banks. *Accounting Forum*, 38(3), 155–169. <https://doi.org/10.1016/j.accfor.2014.05.003>
14. Hąbek, P. & Wolniak, R. (2013) *Analysis of approaches to CSR reporting in selected European Union countries. International Journal of Economics and Research*, 4(6).
15. Ioannou, I., & Serafeim, G. (2019). Corporate sustainability: A strategy? *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.3312191>
16. KPMG (2020). *KPMG's Global Survey of Sustainability Reporting 2020. The time has come. The 11th edition of the KPMG Survey of Sustainability Reporting*.
17. Lu, Y., & Abeysekera, I. (2014). Stakeholders' power, corporate characteristics, and social and environmental disclosure: Evidence from China. *Journal of Cleaner Production*, 64, 426–436. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2013.10.005>
18. Marinescu, A. O. (2020a). Adoption of non-financial reporting practice of the companies listed on bucharest stock exchange. *Audit Financiar*, 18(157), 209–218. <https://doi.org/10.20869/AUDITF/2020/157/007>
19. Marinescu, A. O. (2020b). Analysis on the compliance of sustainability reports of romanian companies with gri conceptual framework. *Audit Financiar*, 18(158), 361–375. <https://doi.org/10.20869/AUDITF/2020/158/011>
20. Matisoff, D. C. (2013). Different rays of sunlight: Understanding information disclosure and carbon transparency. *Energy Policy*, 55, 579–592. <https://doi.org/10.1016/j.enpol.2012.12.049>
21. Michelon, G., Pilonato, S., & Ricceri, F. (2015). CSR reporting practices and the quality of disclosure: An empirical analysis. *Critical Perspectives on Accounting*, 33, 59–78. <https://doi.org/10.1016/j.cpa.2014.10.003>
22. Ministerul de Finanțe (2019). Ordinul Nr. 3781/2019 din 23 decembrie 2019, Privind Principalele Aspecte Legate de Întocmirea și Depunerea Situațiilor Financiare Anuale și a Raportărilor Contabile Anuale ale Operatorilor Economici la Unitățile Teritoriale ale Ministerului Finanțelor Publice și pentru reglementarea unor aspecte contabile.
23. Robins, F. (2006). The challenge of tbl: A responsibility to whom? *Business and Society Review*, 111(1), 1–14. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8594.2006.00258.x>
24. Samosir, D., Murwaningsari, E., Augustine, Y., & Mayangsari, S. (2020). The benefit of green building for cost efficiency. *International Journal of Financial, Accounting, and Management*, 1(4). <https://doi.org/10.35912/ijfam.v1i4.152>
25. Skouloudis, A., Evangelinos, K., & Kourmousis, F. (2010). Assessing non-financial reports according to the Global Reporting Initiative guidelines: Evidence from Greece. *Journal of Cleaner Production*, 18(5), 426–438. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2009.11.015>
26. Torelli, R., Balluchi, F., & Furlotti, K. (2020). The materiality assessment and stakeholder engagement: A content analysis of sustainability reports. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 27(2), 470–484. <https://doi.org/10.1002/csr.1813>
27. Tukur, S., Shehu, J., Mammadi, A., & Sulaiman, U. A. (2019). An assessment of corporate social responsibility of property developers in Bauchi Metropolis, Nigeria. *International Journal of Financial, Accounting, and Management*, 1(2). <https://doi.org/10.35912/ijfam.v1i2.109>
28. Uniunea Europeană (2014), *Directiva 2014/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului UE din 22 Octombrie 2014*, Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, Disponibil online la: <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014L0095&from=RO> citare UE.
29. Venturelli, A., Caputo, F., Cosma, S., Leopizzi, R., & Pizzi, S. (2017). Directive 2014/95/eu: Are italian companies already compliant? *Sustainability*, 9(8), 1385. <https://doi.org/10.3390/su9081385>
30. World Commission on Environment and Development (1987), *Our Common Future*, Oxford University Press, Oxford.

Anexe

Anexa A. Lista companiilor analizate și a situațiilor anuale ale rapoartelor publicate

Nr. crt.	Nume/Site	ACR	2018	2019	2020	2021	2022
1.	Hidroelectrica SA www.hidroelectrica.ro	H E	nu	nu	nu	Declarație nefinanciară/ 30 pagini	Raport de sustenabilitate/ 73 pagini
2.	S.N.T.G.N. Transgaz S.A. www.transgaz.ro	T G	Raportul administratorilor/Raportare nefinanciară/39 pagini	Raportul administratorilor/Raportare nefinanciară/37 pagini	Raport de sustenabilitate/90 pagini	Raport de sustenabilitate/71 pagini	Raport de sustenabilitate/109 pagini
3.	Chimcomplex Borzești S.A Onești www.chimcomplex.com	CBO	nu	nu	nu	nu	Raport de sustenabilitate/43 pagini
4.	Banca Transilvania S.A. www.bancatransilvania.ro	TA	Raportul consiliului de administrație/6 pagini	Raport de sustenabilitate/99 pagini	Raport de sustenabilitate/99 pagini	Raport de sustenabilitate/159 pagini	Raport de sustenabilitate/217 pagini
5.	One United Properties S.A. www.one.ro	ONE	nu	nu	Raport sustenabilitate/ 60 pagini	Raport sustenabilitate/75 pagini	Raport sustenabilitate/81 pagini
6.	Med Life S.A. www.medlife.ro	ML	nu	nu	nu	Raport de sustenabilitate/48 pagini	Raport de sustenabilitate/55 pagini
7.	Digi Communications N.V. www.digi-communications.ro	DIGI	nu	nu	Raport anual/Mediu și responsabilitate socială/22 pagini	Raport anual/ Mediu și responsabilitate socială/ 27 pagini	Mediu și responsabilitate socială/ 69 pagini
8.	Sphera Franchise Group S.A. www.spheragroup.com	SFG	Raport de sustenabilitate/ 54 pagini	Raport de sustenabilitate/63 pagini	nu	Raport de sustenabilitate/ 51 pagini	Raport de sustenabilitate/54 pag
9.	Bursa de Valori București S.A. www.bvb.ro	BVB	Raport anual/Anexa 2/ Raportul anual în privința mediului înconjurător și cel social/ 7 pagini	Raport anual/Anexa 2/ Raportul anual în privința mediului înconjurător și cel social/ 6 pagini	Raport anual/Anexa 2/ Raportul anual în privința mediului înconjurător și cel social/ 6 pagini	nu	Raport de sustenabilitate/22 pagini
10.	Transilvania Broker de Asigurare S.A. www.transilvaniabroker.ro	TBA	nu	nu	Raport anual de sustenabilitate/25 pagini	Raport anual de sustenabilitate/ 25 pagini	nu

Anexa B. ODD și standardele GRI

OBIECTIVE ODD	STANDARDE GRI
Obiectivul 1	GRI 207-1 GRI 207-2 GRI 207-3 GRI 207-4 GRI 202-1 GRI 202-1 GRI 203-2 GRI 203-2 GRI 207-1 GRI 207-2 GRI 207-3 GRI 207-4 GRI 203-2 GRI 413-2
Obiectivul 2	GRI 411-1 GRI 413-2
Obiectivul 3	GRI 401-2 GRI 403--6-a/b GRI 403-10-a/b/c GRI 403-9-a/b/c GRI 305-1 GRI 305-2 GRI 305-3 GRI 305-6 GRI 305-7 GRI 306-1 GRI 306-2 GRI 306-3 GRI 306-4 GRI 403-9-b/c GRI 403- 10-a/b/c
Obiectivul 4	GRI 404-1
Obiectivul 5	GRI 202-1 GRI 401-3 GRI 404-3 GRI 405-1 GRI 414-2 GRI 406-1 GRI 414-1 GRI 405-2 GRI 203-1 GRI 401-2 GRI 401-3 GRI 102-22 GRI 102-24 GRI 405-1
Obiectivul 6	GRI 303-1-a GRI 303-1-c GRI 303-2 GRI 303-4 GRI 306-2 GRI 306-3 GRI 303-5-a GRI 303- 5-b GRI 306-1 GRI 304-1 GRI 304-2 GRI 304-4 GRI 304-3 GRI 304-4 GRI 306-1 GRI 306-3 GRI 306-5
Obiectivul 7	GRI 302-1 GRI 302-2 GRI 302-3 GRI 302-4 GRI 302-5
Obiectivul 8	GRI 201-1 GRI 203-2 GRI 404-1 GRI 404-2 GRI 203-2 GRI 204-1 GRI 301-1 GRI 301-2 GRI 301-3 GRI 302-1 GRI 302-2 GRI 302-3 GRI 302-4 GRI 302-5 GRI 102-8 GRI 202-1 GRI 202-2 GRI 203-2 GRI 401-1 GRI 401-2 GRI 401-3 GRI 404-2 GRI 404-3 GRI 405-1 GRI 405-2 GRI 401-1 GRI 408-1 GRI 409-1 GRI 102-41 GRI 402-1 GRI 403-1-a/b GRI 403-2-a/b/c/d GRI 403-3 GRI 403-4-a/b GRI 403-5 GRI 403-7 GRI 403-8 GRI 403-9-a/b/c GRI 403- 10-a/b/c GRI 406-1 GRI 407-1 GRI 414-1 GRI 414-2
Obiectivul 9	GRI 201-1 GRI 203-1
Obiectivul 10	GRI 102-8 GRI 401-1 GRI 404-1 GRI 404-3 GRI 405-2 GRI 207-1 GRI 207-2 GRI 207-3 GRI 207-4
Obiectivul 11	GRI 203-1
Obiectivul 12	GRI 301-1 GRI 301-2 GRI 301-3 GRI 302-1 GRI 302-2 GRI 302-3 GRI 302-4 GRI 302-5 GRI 303-1-a/c GRI 305-1 GRI 305-2 GRI 305-3 GRI 305-6 GRI 305-7 GRI 306-1 GRI 306-2 GRI 306-3 GRI 306-4 GRI 301-2 GRI 301-3 GRI 306-2 GRI 417-1
Obiectivul 13	GRI 201-2 GRI 302-1 GRI 302-2 GRI 302-3 GRI 302-4 GRI 302-5 GRI 305-1 GRI 305-2 GRI 305-3 GRI 305-4 GRI 305-5
Obiectivul 14	GRI 306-1 GRI 306-3 GRI 304-1 GRI 304-2 GRI 304-3 GRI 304-4 GRI 306-5 GRI 305-1 GRI 305-2 GRI 305-3 GRI 305-4 GRI 305-5 GRI 305-7
Obiectivul 15	GRI 304-1 GRI 304-2 GRI 304-3 GRI 304-4 GRI 306-3 GRI 306-5 GRI 305-1 GRI 305-2 GRI 305-3 GRI 305-4 GRI 305-5 GRI 305-7 GRI 304-1 GRI 304-2 GRI 304-3 GRI 304-4 GRI 306-5 GRI 403-9-a/b/c GRI 403- 10-a/b/c GRI 410-1 GRI 414-2 GRI 408-1 GRI 102-16 GRI 102-17 GRI 206-1 GRI 307-1 GRI 416-2 GRI 417-2 GRI 417-3 GRI 418-1 GRI 419-1 GRI 205-1 GRI 205-2 GRI 205-3 GRI 415-1 GRI 102-23 GRI 102-25 GRI 102-21 GRI 102-22 GRI 102-24 GRI 102-29 GRI 102-37 GRI 403-4-a/b
Obiectivul 16	GRI 418-1
Obiectivul 17	GRI 207-1 GRI 207-2 GRI 207-3 GRI 207-4